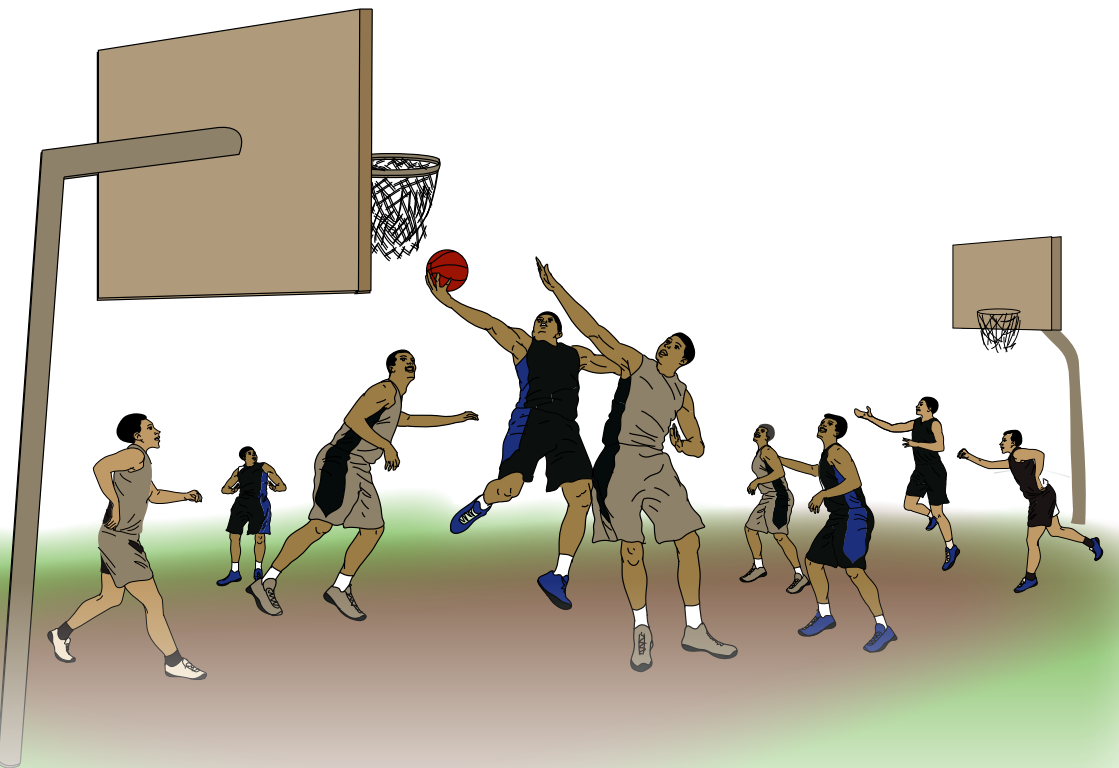

Kaasete Godo'le Isipoorte

Leveled

Sidaamu Afoo

Kuni irkisaanchu maxaafi ‘USAID’inni afi’nonni woxu irkonni ‘Save the Children’i, Rosu Ministerenna Wodiidi Daga Dagoominna Manni Qoqqowu Mangiste Rosu Biiro mittimmate sumiimmenni qixxaawe attamamino.

2009 M.D

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Save the Children

The CC By license lets others distribute, adjust, and build upon this work, for free or commercially, as long as credit is given to the original creation. However, any changes from the original must be indicated.

For more info please refer: <https://creativecommons.org/licenses/>

Kaasete Godo'le Isipoorte

Kifile 4

Lamala 18

Qaagiishsha

Aante shiqqino niwaawe (dhagge) illachishshannohu nabbawate huwato aanaati. Niwaawete albaanninna gedensaanni noo xa'mo dawartannota xawisatenni niwaawete mereero shiimare taxxi yitanni nabbabbinore xaphi assidhanno gede kaayyo uyiyyensa. Rosaano niwaawe nabbawate albaanni konni albaanni affinore kultanno gede xa'matenni jawaachishshensa. Konni garinni rosaanonnita niwaawe nabbawate hasatto kakkayissinihu gedensaanni niwaawe nabbawa hananfona. Rosaano irkissinanni baali, xa'muwa dawarate rosaano baala beeqqo assitanno gede jawaachishshensa. Uytanno dawarono haadhinanni taashshi'ri-tumo uyiyyensa.

Nabbawate Albiidi Xa'mo

1. Kaase godo'lite egennootto/a? Angannita? Lekkannita?
2. Qummiichote kaase godo'le yinannita afootto/a?
3. Lekkate kaase meyyatinso labbaahu godo'lanno?
4. Angate kaasera mittu xawira me"e godo'laano e'anno?

Gafa Mite

Angate Kaase Isipoorte

Kaasete godo'le isipoorte nafara godo'linanni godo'lenni hanaffanno. Hakkiinnino gobbate deerrinni assinannite geeshsha iillitara dandiitanno. Kuriuu fakkana kaasete godo'le isipoorte mereerinni angate woy marawete kaase, qummiichote kaasenna lekkate kaase godo'lere la"ate wo'naalleemmo.

Kaasete godo'le labbaahanna meyata dibbaddanno godo'leeti. Konni daafira labballuno seennuno godo'lanno yaate. Lamunku godo'lannotano ikkituro, lamunku kayinni karsame digodo'lanno. Labballu uminsanni doorame lame garora beehame heewisamanno. Seennuno hattonni ikke godo'lanni beellamanno. Konni garinni labballu labballunniwa, seennu seennunniwa beellamanno yaate.

Baalunku kaasete godo'le dani godo'linanni gara lainohunni wodho afi'rino. Mittu kaasete godo'le danira heedhannose wodho labballohono seennehono gutimma loossannote. Labballunnitinna seennunniti godo'lensa babbaxxitanno daafira wodhonsano babbaxxitinnota ikkitano yaa didandiinanni. Heedhanno wodho baala labballohanna seenneho taalo loossanno. Godoshshiishshannorino hatti wodho diigantannota ille worte agartanno.

Hanni mitto mittonka kaasete godo'le dana la"ate umo assine angate kaase isipoortenni hananfeemmo. Konni isipoortete danira angate

kaase yine su'minoonnihu angatenni godo'linannita
ikkitinohuraati. Angate kaase isipoorteno duuchu
daninni la"ate dandiinanni. Angate kaase godo'le
mereerinni mitte xushshote woy siiwote raasa usurre
godo'linannite. Tenne siiwote raasa "marawete" yine
woshshinanni.

Marawete kaase godo'linanniwa "marawete kaase
xawo" yine woshshinanni. Xawo mereersannohu
lamu waatira tuuqaamu tuuqi hee'ranno. Hakko tuuqi
haqqunniha woy siwiilunniha ikkara dandaanno.
Lamunku tuuqi hojja taaloho. Lamunku haqqira
marawe woy raasa bedeende usurranni. Lamenti
garo marawete woy raasate kaase godo'litannohu
kaase hattenne usurri marawera iimaanni qolte gante
sayissanniiti.

Mitte garo xawi giddo mittu godo'laanchi kaase
ganara dandaannohu mitte higge callaati. Mitte
godo'laanchono hattonni mitte higge calla gantanno
kaayyo heedhannose. Mitte garo angano kaase hasi'ni
geeshsha dikeeshshitanno Hakko xawi giddo hatti

garo kaase gana dandiitannohu sase higge callaati.
Sayikkita gantanno woyte gurcho garo xawira
sayissanno. Sayisannohuno guma kiirsiisidhanno injo
hasidheeti.

Mitte garo guma kiirsiisi'rate duucha hayyo
horonsidhanno. Garote miilla guma kiirsiisi'rate
gurcho garo godo'laano kaase qoltukkinni xawinsa
giddo ubbanno gede so'risiisse tugganno. Wolu
garinnino guma kiirsiisidhannohu kaase injeessidhe
meenatenniiti. Meentaannohu gurcho garo miilla
woy godo'laano kaase qolte affannokki garinni alinni
worora qolle lowo wolqanno ganatenniiti.

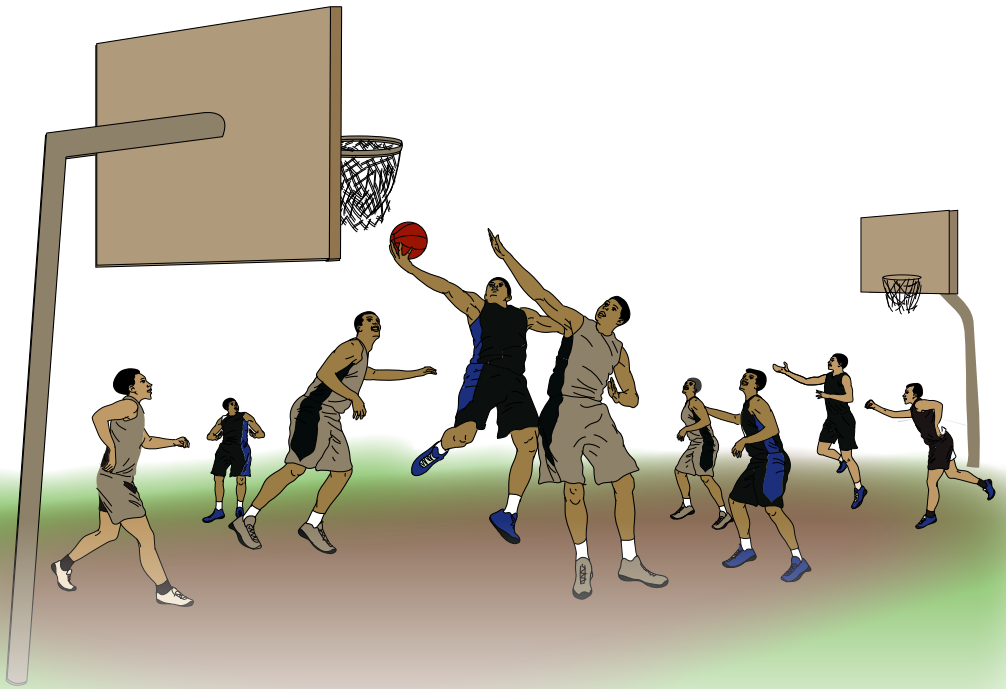
Konni garinni godo'lensa iibbishidhe uynoonninsa
yanna geeshsha keeshshitanno. Roore guma
maareekkisiissanno gaamo qeelaancho gaamo
ikkitanno.

Marawete woy raasate kaase godo'le wole kaasete
godo'le daninni baxxitannori noose. Marawete
kaase godo'lera mitte garo te'enne xawi giddora

die'anno. Lawishshaho lekkate kaase godo'lera
guma kiirsiisi'nannihu gurcho garo xawi giddo e'ne
yoo yiisiisatenniiti. Marawete woy raasate kaase
godo'lera kayinni lamenti garo uminsa xawi giddo
heedhe calla kaase kawanna ka'ka gantanno. Konni
daafira mitte garo wolete aana iillishshannoti bisu
gawajjo woy huno diheedhanno. Kaase ganate gari
aana soro heedhuro nafa te'enne garora guma uyine
kaase insankura sayinsanni.

Marawete kaase godo'le lame garonni
godo'linnannite. Mittu mittu xawu giddo godo'laanote
batinyi lee lee ikkanno. Godo'le adhitanno yannano
seeda di'ikkitino. Marawete kaase godo'le kageeshshi
daqiiqa keshshitanno yine murroonni saatenni
gooffannota di'ikkitino. Mitte garo jawaatte guma
kiirsiisidhu jilbinni muramino gumi wo'miro mitte
doycho godo'le gooffanno. Hakko garinni lame woy
sase doychu guddanno.

Gafa Lame

Qummiichote Kaase Isipoorte

Qummiichote kaase danase angate godo'linanni kaase widooti. Wole kaasente gede lame garonni beehamme beellammannite. Qummiichote kaase yine woshshinannisehu kayinni kaase massine tungannihu qummiichote giddo ikkinohuraati. Qummiichote giddo tungoonni kaase qummiichote giddo ofolte

gattannota di”ikkitino. Kaase qummiichote giddoonni lulluqqite fulte ubbanno.

Qummiicho siiwo sufatenni woy sarraaqatenni loosantinote. Tenne qummiicho godo’lete xawira suntannihu dargu noose. Qummiichote kaase godo’lerano godo’linannihu umise xawi noose. Xawuno lamente garora taalo beehamanno.

Lamente garo xawira mereerima darga jawu haqqi woy jawu siwiili hee’ranno. Hee’rannohuno gobbaydi xuruuri aanaati. Hakko haqqi woy hakko siwiili aana alba xawu widira hige boode hala’linye afi’rino saleedi hee’ranno. Hakko saleedi aana qunqumadu woy doychaamu siwiili hee’ranno. Hakkonni doychaamu siwiili aana siiwotenni loosantino qummiicho suntanni.

Mitte garo yoo yiisiisidhannohu hattenne gurcho garo qummiicho giddo kaase tugatenniiti. Tunganni kaase qummiichote giddoonni higge luxuphite uulla

ubbanno. Kaase e'e ka'uro hatti yoo yiisiisantunsa garo godo'le hanaffannori insaati.

Lamenti garo hakko garinni bado badotenni heewisantanni godo'litanno. Kawi ka'i garo beellantannohu hattenne qummiicho giddo kaase tugateeti. Kaase qummiichote giddo tugge lulluqqissu kiiro guma kiirsiisidhanno Mitte garo kaase adhite doddannohu gurcho garo xawiraati. Gurcho garo xawo e'uro hattenne gurcho garo qummiicho widira ariiffattanno.

Kaase afidhu godo'laano baala qummiichonniwa iillitanno injo layidhanni gugguuffanno. Hattenne kaase giggishshannohuno mitu hoode dodanno. Mitu kayinni albaanni qoqqobbise sa'a ho'lanno. Hattenne qeele sure saihi qummiichote giddoonni lulluqqisate kaase tugganno. Tuggino kaase qummiichote giddoonni e'e futuro yoo yiisiisino yinanni. Hakkonni godo'laanchi garono guma kiirsiisidhanno.

Lamenti garo yoo yiisiisi'rate uffi qocci yitanni
beellantanno. Lamente garo mereerinni roore guma
maareekkisiisidhu garo qeelaancho ikkitanno. Gattino
garo kayinni qeelantinote yaate. Qummiichote kaase
godo'le hakko garinni godo'lantanno.

Godo'le godoshshiishannohu daanyu hee'ranno.
yiisiisantanno yoono so'rante ba'anno kaase
lae murannohuno daanyaho. Garote godo'laano
mereerinni huno loosannoreno daanyu qorqoranno.
Huno loosannohuranna wodho diigannohura
hasiisanno qorcha aannohuno hatte godo'le
massaganno daanyaati. Konni garinni labballunnitino
ikkito seennunniti qummiichote kaase godo'le umise
sona amadde godo'lantanno yaate.

Gafa Sase

Lekkate Kaase Isipoorte

Lekkate kaasete isipoorteno lame garo ikkine
godo'linanni godo'leeti. Lamenti garo mimmitu led
beellantanno. Beellamansa korkaatino mitte garo
te'enne qeelte roorre adhite sharrantannohuraati.
Tenne lekkate kaase godo'le isipoortera umise budi
woy wodho noose godo'leeti.

Lekkate kaase godo'le kaase lekkatenni gannanni godo'linannite. Su'maseno lakkate kaase yine woshshinoonnihuno lekkatenni godo'linannita ikkasenniiti. Lekkate kaase dodammanninna kawanna ka'a hinganni godo'linannite. Tenne dodamate giddoonni duuchuri hee'rara dandaanno. Godo'laano mimmito gawajjitannokki gede qoropho assa hasiissannonsa.

Mimmito garimale kissannoha woy sarraaqqe karannoha ikkiro qorichinshanni gari no. Konne qoricha uynannihuno lamu garinniiti. Mittu qorichi hattenne huno loosi godo'laanchira woy godo'lanchora uynanniho. Hakkunnirano umi qoricha assine adhinannihu qorophishshaho. Qorophishshaho yaa wole huno loosittoro woy loosittaro layinki qorichi agarannohehura umokki agadhi yaate gedeeti Layinki qorichi kayinni yanna murre uyine, hakka geeshsha godo'lete beeqqannokki gede assine seera worranni qorichaati.

Hojji hojji godo'laanora uyinanni qoricha agurranna wolu qorichino no. Kuni qorichu dani kayinni, godo'laano huno kalaqqu garora uynanniho. Hakkuno hattenne huno kalaqqu garo yoo woy goole widira qolle kaase ganate gurcho garora kaayyo uynanni qorichaati. Togoo qorichira kaase gannanni gari lame danaati. Mittu dani qorichu gana yiyannite. Konni qorichira kaase gannanihu kaase hakko huno loosantu darga worre albira qolle bexenatenniiti.

Qoricha ganate kaayyo uyninsa garo godo'laano albira qolte bexena gibburo mule noohura sununni sayissara dandiitanno. Konne qoricha gannanni woyte kaase yoonniwa woy goolenniwa iillitukkinni hoola dandiinanni. Hooltannorino yoote widi garo godo'laanooti. Insawiinni sa'uro yoote agaraanchi hoolanno. Konne mereero yoo yiisiisseemme garo godo'laanono ku'uri ledi lowo geeshsha beellatanno.

Layinkihu garote deerrinni uyinannihu qorichu dani kayinni co'ote qoricha woy riigoore yinanni kaase ganate garaati. Co'ote qoricha woy riigoore gannannihu kaase co'ote qorichi darga woy yoote qoqqowi xuruuri aana worreeti. Konne qoricha gannanni woyte kaase hoolannohu dino. Hoolate dandaannohu yoote agaraancho callaati.

Lekkate kaase godo'linannihu lekkate kaase xawiraati. Lekkate kaase godo'le xawi wole kaase godo'le xawinni heewisiinsiro lowo geeshsha hala'ladoho. Kuni hala'ladu xawi lamente garora taalo beehanno xuruurinni lamewa daramanno. Hakkonni xuruuri aana mereersanno dargi aana doycho heedhanno.

Doycho horonsi'nannihu godo'le hanafateeti. Kaase hattenne doycho gidido worre mimmitoho saysatenni hananfanni. Godo'le hananfannihunomitte garo kaayyo uyneenna hatte garo godo'laano mimmitsho sayisseennaati.

Konni garinni godo'le doychote giddo hanafantannohu lame garaati. Umihunni umo godo'le hananfanni woyte kaase mereeroho noo doychote giddo worre hananfanni. Godo'laano darga dargansa amaddeenna mitte garo kaase balaxxe ga'natenni hanaffanno.

Doychote giddo godo'le hananfannihu layinki gari godo'lete mereerooti. Mitte garo wole garora yoo yiisiissuhu woy goole eessituhu gedensaanni godo'le haaro assine hananfanni. Hakka woyte kaase xawoho mereerimira doychote giddo worre ga'natenni hananfanni. Balaxxe ga'nitannori yoo yiisiisantunsa woy kaase goolensara e'u garooti.

Tenne yannara lamu mitte garo godo'laano hanaffanno. Hakkunni gedensaanni lamunku woy lamenti ku'u ko'onnira woy ti'i te'ennera sayisseenna godo'laano kawa ka'a qambaachitanni kaase adhitaranna sayissara wo'naaltanno. Ku'u ko'onne dugannohu, ti'i te'enne duggannoti, so'risiisara wo'naalannohunna wo'naaltannoti kaase yoote widira adhite xooqqanno.

Xoqole adhannohu mereeroho gaaramanna godo'le
huffi yite iibbitanno. Lamente garo hexxo mittete.
Hattino yoo yiisiisi're qeelle adhate. Mitte garo
wolete yoo giddora kaase eessatenni roorre adhitara
hasidhanno. Konni daafira baalunku uminsata
ogimma horonsidhanni kaase gurcho garo yoo widira
golte haadhe ha'rate wiinantanno.

Wole kaasete godo'lente gede lekkate kaase godo'le
godoshshiishshannorino daanyootaho. Godo'le
hanafisiissannori daanyootaho. Godo'lete yanna
qorqortannori daanyootaho. Yoo yiisiisamasenna
hoogase murtannorino daanyootaho. Qoricha
uytannorinna kaase gannanni gede fishshiga
ufuuffannorino daanyootaho. Konni garinni assitanni
godo'lete yanna gooffuro qeeltutanna qeelantu gaamo
baddanno.

Nabbawate Gedensiidi Xa'mo

Biddissa : Aante shiqqino xa'mo niwaawete garinni dawari.

1. Marawete kaase godo'lera mittu godo'laanchi kaase gana dandaannohu me"e higeeti?
2. Marawete woy raasate kaase godo'le wole kaasete godo'lenni baxxitannohu mayinniiti?
3. Kaasete godo'le godoshshiishshannore maati yinanni?
4. Lekkate kaase godo'lera qoricha uynanni dani me"eho?
5. Lekkate kaase godo'le hananfanni gara xawisi.
6. Baalanta kaasete godo'le godo'linanni woyte hiittoo amanyooti hasiisanno?

